

**Ministru kabineta rīkojuma projekta
„Par prioritārajiem virzieniem zinātnē 2018. – 2021.gadā” sākotnējās ietekmes
novērtējuma ziņojums (anotācija)**

I. Tiesību akta projekta izstrādes nepieciešamība		
1.	Pamatojums	<p>Ministru kabineta rīkojuma projekts “Par prioritārajiem virzieniem zinātnē 2018. – 2021.gadā” (turpmāk – projekts) izstrādāts saskaņā ar Zinātniskās darbības likuma:</p> <p>1) 13.panta otrās daļas 3.punktu;</p> <p>2) 34.panta ceturto daļu.</p>
2.	Pašreizējā situācija un problēmas, kuru risināšanai tiesību akta projekts izstrādāts, tiesiskā regulējuma mērķis un būtība	<p>2014. – 2017.gada periodam apstiprināti seši prioritārie virzieni zinātnē (apstiprināti ar Ministru kabineta 2013.gada 20.novembra rīkojumu Nr. 551 „Par prioritārajiem virzieniem zinātnē 2014.-2017.gadā”): vide, klimats un enerģija; inovatīvie un uzlabotie materiāli, viedās tehnoloģijas; sabiedrības veselība; vietējo resursu izpēte un ilgtspējīga izmantošana; valsts un sabiedrības ilgtspējīga attīstība; letonika.</p> <p>Atbilstoši Zinātniskās darbības likuma 13.panta otrās daļas 3.punktam Ministru kabinets apstiprina prioritāros zinātņu virzienus un valsts pētījumu programmas, kā arī nosaka to īstenošanai piešķirto finanšu līdzekļu izlietojuma kontroles kārtību.</p> <p>Atbilstoši Zinātniskās darbības likuma 34.panta ceturtajai daļai Ministru kabinets prioritāros zinātņu virzienus fundamentālo un lietišķo pētījumu finansēšanai apstiprina reizi četros gados.</p> <p>Projekta izdošanas aktualitāte ir pamatota ar to, ka 2017.gadā noslēdzas pašreiz spēkā esošo prioritāro virzienu zinātnē darbības termiņš un ir nepieciešams apstiprināt prioritāros virzienus zinātnē nākamajam četru gadu periodam (2018.–2021.gadam), lai nodrošinātu 2018.gadā:</p> <p>1) fundamentālo un lietišķo pētījumu un valsts pētījumu programmu konkursu organizēšanu;</p> <p>2) jaunu valsts pētījumu programmu un fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izpildi.</p> <p>Valsts stratēģiski investē budžeta līdzekļus zinātniskajā darbībā, lai radītu Latvijas ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanai, tajā skaitā ekonomiskās izaugsmes stimulēšanai, sabiedrības attīstībai un kultūras mantojuma</p>

	<p>saglabāšanai nepieciešamo zināšanu bāzi un cilvēkkapitālu. Lai fokusētu pētniecību uz Latvijas ilgtspējai un attīstībai stratēģiski svarīgiem jautājumiem, Ministru kabinets reizi četros gados nosaka prioritāros zinātņu virzienus pētījumu īstenošanai valsts pētījumu programmās un fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu ietvaros. Prioritāro virzienu zinātnē noteikšana un apstiprināšana Ministru kabinetā ir politikas plānošanas mehānisms, ar kura palīdzību tiek identificēti Latvijas ilgtspējai un attīstībai nozīmīgākie jautājumi, kuru risināšanai ir nepieciešams fokusēt Latvijas zinātnieku, zinātniskajā darbā iesaistīto personu un zinātnisko institūciju darbu.</p> <p>Prioritārie zinātnes virzieni definēti, pamatojoties uz nacionālo, nozaru un Eiropas Savienības plānošanas dokumentiem (http://www.izm.gov.lv/lv/zinatne/latvijas-zinatnes-prioritarie-virzieni).</p> <p>Projekta izstrādes procesa ietvaros, Izglītības un zinātnes ministrija ir apkopojusi nozaru ministriju, profesionālo nozaru asociāciju, nevalstisko organizāciju un nozaru vadošo uzņēmumu atzinumus par sabiedrībai aktuālajiem un būtiskajiem nozaru izaicinājumiem, kā arī nepieciešamo zināšanu bāzi un cilvēkkapitālu nozares attīstībai.</p> <p>Apkopotie atzinumi tabulas veidā ir publiski pieejami šeit: http://www.izm.gov.lv/images/zinatne/Nozaru_ministriju_profesionalo_nozaru_asociaciju_nevalstisko_organizaciju_un_nozaru_vadoso_uznemumu_atzinumu_apkopojums.pdf</p> <p>Projekta izstrādes procesa ietvaros zinātnieki Dr. Mārtiņš Kaprāns un Dr. Ivars Austers Izglītības un zinātnes ministrijas uzdevumā veica pētījumu “Latvijas sabiedrības, tautsaimniecības un zinātnes attīstībai aktuālie jautājumi, to nākotnes attīstības tendences un iespējas” (turpmāk – pētījums). Pētījumā izmantoti daudzveidīgi datu avoti: Eiropas Savienības un Latvijas stratēģiskās attīstības un politikas plānošanas dokumenti un nozaru politikas regulējošie attīstības dokumenti, Latvijas iedzīvotāju aptaujas, fokusgrupu diskusijas ar Latvijas zinātnietilpīgo uzņēmumu, radošo industriju un jaunuzņēmumu, kā arī zinātnietilpīgo industriju profesionālo asociāciju pārstāvjiem, Latvijas zinātnisko institūciju aptauja un daļēji strukturētas intervijas ar Latvijas zinātniekiem.</p> <p>Pētījuma analītiskais ziņojums ir publiski pieejams šeit: http://www.izm.gov.lv/images/zinatne/Latvijas_sabiedrības</p>
--	---

		<p><u>tautsaimniecības un zinātnes attīstībai aktuālie jautājumi to nākotnes attīstības tendences un iespējas.pdf</u></p> <p>Prioritārie virzieni zinātnē 2018. – 2021. gadam ir definēti, pamatojoties uz atzinumos sniegtajiem viedokļiem par prioritātēm dažādās zinātnes nozarēs un pētījuma rezultātu secinājumiem. Konceptuāli prioritārie virzieni zinātnē 2018. – 2021. gadam ir definēti kā pētniecības izaicinājumi un ir paplašināti ar katrā izaicinājumā ietvertajām pētniecības problēmām, kuru risināšanai ir nepieciešams fokusēt Latvijas zinātnieku, zinātniskajā darbā iesaistīto personu un zinātnisko institūciju darbu.</p> <p>Projekts paredz apstiprināt astoņus prioritāros virzienus zinātnē periodam no 2018. līdz 2021. gadam:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dabaszinātnes, lietišķā matemātika, informācijas un komunikācijas tehnoloģijas zināšanu ekonomikas attīstībai, viedie materiāli un tehnoloģijas produktu un procesu vērtības palielināšanai un kibernetikas stiprināšana; 2. Energoneatkarība, energoefektivitāte un klimata pārmaiņas; 3. Vietējo resursu izpēte un ilgspejīga izmantošana; 4. Sabiedrības veselība, sports, labklājība un demogrāfija; 5. Zināšanu kultūra un inovācijas ekonomiskajai ilgtspējai; 6. Atvērta, iekļaujoša sabiedrība un sociālā drošumspeja; 7. Sabiedrības drošības un aizsardzības izaicinājumi; 8. Latvijas valstiskums, valoda un vērtības.
3.	Projekta izstrādē iesaistītās institūcijas	<p>Izglītības un zinātnes ministrija, Ekonomikas ministrija, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Veselības ministrija, Labklājības ministrija, Zemkopības ministrija, Satiksmes ministrija, Kultūras ministrija, Tieslietu ministrija, Iekšlietu ministrija, Ārlietu ministrija, Aizsardzības ministrija, Finanšu ministrija, Pārresoru koordinācijas centrs, Valsts kanceleja, Valsts valodas centrs, Datu valsts inspekcija, Valsts zemes dienests, Latvijas Zinātnes padome, Latvijas Zinātņu akadēmija, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests, Valsts policija, Valsts maksātnespējas administrācija, Valsts probācijas dienests, Ieslodzījuma vietu pārvalde, Enerģētikas Nozares ekspertu padome, biedrība “Lauksaimnieku organizāciju sadarbības padome”, Latvijas Universitāšu asociācija, Valsts zinātnisko institūtu asociācija, Rektoru padome, Latvijas Izglītības un zinātnes darbinieku arodbiedrība, Mašīnbūves un metālapstrādes rūpniecības asociācija, Latvijas Elektrotehnikas un elektronikas rūpniecības asociācija, Latvijas Ķīmijas un farmācijas uzņēmēju asociācija, Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģijas asociācija, Latvijas Drošības un aizsardzības industriju federācija, Latvijas Kokrūpniecības federācija, AS</p>

		Grindeks, AS Latvijas valsts meži, AS Latvenergo, Rēzeknes speciālās ekonomiskās zonas pārvalde, VAS Latvijas dzelzceļš, VAS Latvijas Valsts ceļi.
4.	Cita informācija	Pamatojoties uz Zinātniskās darbības likuma 13.panta otrās daļas 3.punktu, ir izdoti Ministru kabineta 2014.gada 30.septembra noteikumi Nr.597 "Kārtība, kādā veic valsts pētījumu programmu īstenošanai piešķirto finanšu līdzekļu izlietojuma kontroli".

II. Tiesību akta projekta ietekme uz sabiedrību, tautsaimniecības attīstību un administratīvo slogu

1.	Sabiedrības mērķgrupas, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt	Projekta tiesiskais regulējums attiecas uz zinātniekiem, zinātniskajā darbā iesaistītām personām, akadēmisko personālu, studējošajiem, zinātniskajām institūcijām, tautsaimniecības nozaru organizācijām, zinātnes politikas īstenotājiem, kas 2018. – 2021.gadā veiks pētījumus valsts pētījumu programmu vai fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu ietvaros. Projekts kopumā attiecas uz visu Latvijas sabiedrību, kuras interesēs tiek fokusēta Latvijas zinātnieku darbība.
2.	Tiesiskā regulējuma ietekme uz tautsaimniecību un administratīvo slogu	Projektam ir pozitīva ietekme uz Latvijas tautsaimniecību, jo tas fokusē zinātnisko darbu uz sabiedrībai svarīgu jautājumu risināšanu, tādējādi nodrošinot tautsaimniecībai nepieciešamo zināšanu un tehnoloģiju radīšanu, kā arī cilvēku izglītšanu šajās jomās. Sabiedrības grupām un institūcijām projekta tiesiskais regulējums nemaina tiesības un pienākumus, kā arī neietekmē administratīvo slogu.
3.	Administratīvo izmaksu monetārs novērtējums	Projekts šo jomu neskar.
4.	Cita informācija	Nav.

III. Tiesību akta projekta ietekme uz valsts budžetu un pašvaldību budžetiem

Projekts šo jomu neskar

IV. Tiesību akta projekta ietekme uz spēkā esošo tiesību normu sistēmu

1.	Nepieciešamie saistītie tiesību aktu projekti	Ministru kabineta rīkojuma (-u) projekti par attiecīgo valsts pētījumu programmu(-ām), sākot ar 2018.gadu.
2.	Atbildīgā institūcija	Izglītības un zinātnes ministrija
3.	Cita informācija	Sagatavots noteikumu projekts "Fundamentālo un lietišķo pētījumu projektu izvērtēšanas, finansēšanas un administrēšanas kārtība" (VSS-924, 2017. gada 7. septembra prot. Nr. 35 16. §).

V. Tiesību akta projekta atbilstība Latvijas Republikas starptautiskajām saistībām
Projekts šo jomu neskar

VI. Sabiedrības līdzdalība un komunikācijas aktivitātes		
1.	Plānotās sabiedrības līdzdalības un komunikācijas aktivitātes saistībā ar projektu	Atvērtā diskusija ar zinātnes ekspertiem, nozaru, kā arī Eiropas Komisijas Vienotā pētījumu centra (<i>Joint Research Centre</i>) pārstāvjiem, plānota 2017.gada 26.oktobrī.
2.	Sabiedrības līdzdalība projekta izstrādē	Izmantojot daudzveidīgas līdzdalības metodes, pētījumā tika iesaistītas dažādas sabiedrības grupas, kas ir ieinteresētas Latvijas zinātnes un inovāciju politikas veidošanā: uzņēmēji, zinātnieki, dažādu tautsaimniecības nozaru pārstāvji, zinātnes politikas īstenotāji. Projekta sagatavošanai tika veikta sabiedrības viedokļu aptauja, organizētas fokusgrupas ar nozaru pārstāvju dalību, zinātnisko institūciju aptaujas, kā arī viedokļu līderu intervijas. Projekts un pētījuma analītiskais ziņojums ir pieejams Izglītības un zinātnes ministrijas mājaslapā.
3.	Sabiedrības līdzdalības rezultāti	Sabiedrības līdzdalības rezultāti ir izmantoti prioritāro virzienu formulēšanai. Projekta sagatavošanai veiktā izpēte parāda, ka stratēģiskās attīstības kontekstā Latvijas zinātnes un inovāciju ekosistēmas dalībniekiem ir jāorientējas ne tikai uz ātri komercializējamiem produktiem un tehnoloģijām, bet arī jāsniedz ieguldījums lielo sabiedrības izaicinājumu risināšanā. Tikai šāda visaptveroša pieeja var sekmēt ilgtspējīgu Latvijas izaugsmi, nodrošinot līdzsvarotu ekonomiskā, sociālā un kultūras kapitāla attīstību. Tāpēc ir svarīgi radīt zināšanas visās zinātņu nozaru grupās, atbilstoši Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (<i>ESAO</i>) 2015. gadā publicētajā zinātnes statistikas metodoloģijas krājumā <i>Frascati Manual</i> noteiktajai klasifikācijai: dabaszinātnes; inženierzinātnes un tehnoloģija; medicīnas un veselības zinātnes; lauksaimniecības un veterinārmedicīnas zinātnes; sociālās zinātnes; humanitārās zinātnes un māksla. Pētījuma analītiskais ziņojums un sabiedrības aptaujas datu apkopojums ir publiski pieejami šeit: http://www.izm.gov.lv/lv/zinatne/latvijas-zinatnes-prioritarie-virzieni
4.	Cita informācija	Nav.

VII. Tiesību akta projekta izpildes nodrošināšana un tās ietekme uz institūcijām		
1.	Projekta izpildē iesaistītās institūcijas	Īzglītības un zinātnes ministrija, Latvijas zinātnes padome, Studiju un zinātnes administrācija, nozaru ministrijas, zinātniskās institūcijas, nevalstiskās organizācijas, sociālie partneri, nozaru asociācijas.
2.	Projekta izpildes ietekme uz pārvaldes funkcijām un institucionālo struktūru. Jaunu institūciju izveide, esošu institūciju likvidācija vai reorganizācija, to ietekme uz institūcijas cilvēkresursiem	Projektam nav ietekmes uz pārvaldes funkcijām un institucionālo struktūru. Saistībā ar projekta izpildi jaunu institūciju izveide, institūciju likvidācija vai reorganizācija nav nepieciešama.
3.	Cita informācija	Nav.

Īzglītības un zinātnes ministrs

Kārlis Šadurskis

Vizē:

Valsts sekretāre

Līga Lejiņa

09.10.2017.

1359

L.F.Dreimane, 67047970

lana-franceska.dreimane@izm.gov.lv

D.Stepanovs, 67047971

dmitrijs.stepanovs@izm.gov.lv